

**A Kovács Máté Városi
Művelődési Központ és Könyvtár
2022. évi**

BESZÁMOLÓJA

Hajdúszoboszló, 2023. március 6.

Készítette: Dr. Sós Csaba
igazgató

Intézményünk működésének jogi környezete

Hazánkban „Magyarország Alaptörvénye „XI. cikk. (1) és (2) pontja deklarálja, hogy „Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével ... törvényben meghatározottak szerint anyagi támogatásával biztosítja”.

Magyarországon a kulturális tevékenység jogi háttérét és feltételeit biztosító, A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény kimondja, hogy

„A társadalom közös érdeke, a nemzetiségi kulturális hagyományok megőrzése, méltó folytatása, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékigondozó tevékenységek, valamint az ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése, amely törekvés a kulturális alapellátás rendszerében testesül meg”.

„A közművelődéshez való jog gyakorlása közérdek, a közművelődési tevékenységek támogatása közcél. A közművelődés feltételeinek biztosítása alapvetően az állam és a helyi önkormányzatok feladata”.

A fenti törvény módosításának 76. § (3) pontjában meghatározásra kerültek a közművelődési alapszolgáltatások, melyek alapján a települési önkormányzat kötelező feladata a törvényben meghatározottak szerint azok megszervezése, biztosítása.

A törvény alapján az EMMI 20/2018. (VII.9.) végrehajtási rendeletben határozta meg a közművelődési szakmai feladatok ellátására, a végzettségre, a szervezeti keretekre vonatkozó részletes szabályokat.

Hajdúszoboszló város Képviselő-testülete 7/2019. (III.21.) sz. önkormányzati rendeletével alkotta meg a helyi közművelődési rendeletét, melyben a törvény alapján az a-g) pontokban meghatározott közművelődési alapszolgáltatásokat vállalta fel kötelezően ellátandó feladatként.

A helyi sajátosságok és igények alapján differenciáltan a kötelező alapszolgáltatásokat az alábbi hét főcsoportba sorolja a rendelet, amelyből pont az első minden közösségi szintéren kötelező feladat:

- a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,
- b) közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,
- c) az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,
- d) a hagyományos közösségi, kulturális értékek átöröklése, feltételeinek biztosítása,
- e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása,
- f) a tehetséggondozás- és -fejlesztés feltételeinek biztosítása,
- g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

A szaktörvényhez kapcsolódóan az ágazati miniszter a 20/2018. (VII.9.) EMMI rendeletben a *közművelődési alapszolgáltatások, valamint a közművelődési intézmények és a közösségi színterek tárgyi, infrastrukturális és személyei követelményeiről* rendelkezik.

Meghatározza a közművelődési szakmai feladatok ellátására, a munkakörök betöltéséhez szükséges végzettségre, a szervezeti keretekre vonatkozó részletes szabályokat.

Közművelődési alapszolgáltatások megvalósulásakor rendelkezésre kell állnia a szolgáltatás nyújtásába bevont szakembereknek, akik teljesítik a vonatkozó szakmai követelményeket.

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár az önkormányzat által fenntartott integrált közművelődési intézmény.

Az intézmény kötelezően ellátandó feladatait a többször módosított **Alapító Okirat** tartalmazza. **A jelenleg érvényes Alapító Okirat kelte és száma: HSZ/35602-2/2020.**

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személy.

Feladat ellátáshoz kapcsolódó funkciója alapján: Gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv.

Törzskönyvi azonosító számunk: 374035.

Az intézmény közfeladata a költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

1 – 910110 Közművelődési intézmények tevékenysége

A költségvetési szerv alaptevékenysége:

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
046030	Egyéb távközlés
082042	Könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása
082043	Könyvtári állomány feltárása, megőrzése, védelme
082044	Könyvtári szolgáltatások
082091	Közművelődés – közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése
082092	Közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása
082093	Közművelődés – egész életre kiterjedő tanulás, amatőr művészetek
082094	Közművelődés – kulturális alapú gazdaságfejlesztés
083030	Egyéb kiadói tevékenység
086090	Egyéb szabadidős szolgáltatás

Az intézmény azonosító adatai

neve: Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár
 rövidített neve: Kovács Máté VMKK
 székhelye: Hajdúszoboszló, Szilfákajla 2.
 tulajdoni lapszám: 2253
 helyrajzi száma: 2307/6
 Telefon: 52/558-800
 Email cím: szoboszlokultura@gmail.com

I. sz. telephelye: Gyermek- és Ifjúsági Ház

székhelye: Hajdúszoboszló, Gönczy Pál u. 8.
 helyrajzi szám: 913
 tulajdoni lapszám: 933

II. sz. telephelye: Szabadtéri Színpad

székhelye: Hajdúszoboszló, József Attila u. 2.
 tulajdoni lapszám: 2475/27

III. sz. telephely: Bocskai Többfunkciós Rendezvényközpont

székhelye: Hajdúszoboszló, Hősök tere 18.
 helyrajzi szám: 2245

Működésünk általános alapelve

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár küldetése, hogy a városunkban élő polgárok és az itt üdülő vendégek számára minőségi kulturális, közművelődési, könyvtári szolgáltatásokat biztosítson, ezzel megvalósítva a kulturális esélyegyenlőséget.

Minél sokszínűbb és változatosabb tartalmi és formai struktúrában, magas szakmai színvonalon minőséget és értéket közvetítve, a különböző társadalmi csoportok és korosztályok igényeit figyelemmel kísérve segítse és alakítsa Hajdúszoboszló kulturális folyamatait, hozzájárulva a városfejlesztési célok megvalósításához a kultúra eszközeivel annak érdekében, hogy Hajdúszoboszló élhető, környezeti szempontból magas minőségű, a lakosság és a turisták számára egyaránt vonzó hely maradjon.

A Minősített Közművelődési Intézmény Címet 2019-ben immár második alkalommal érdemelte ki a Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár. E rangos címet azok az intézmények kaphatják meg az EMMI által kiírt pályázat alapján, amelyek a közművelődés minőségfejlesztésének alkalmazásával kiemelkedő teljesítményt nyújtanak. Az intézmény által végzett valamennyi közművelődési tevékenység megfelel a legfontosabb jogszabályi követelményeknek és a pályázott tevékenységi formában érvényesülnek a minőségfejlesztési alapelvek.

A Minősített Közművelődési Intézmény Cím elnyerése feltételezi az intézmény nyitottságát a folyamatos fejlesztés iránt.

Intézményünk országos szakmai hírnevét mutatja, hogy a Magyar Népművelők Országos Vándorgyűlésének, a Nyugdíjas Népművelők Vándorgyűlésének voltunk rendezői, helyszínadói. A Magyar Fesztiválszövetség intézményünkben rendezte meg szakmai napját. Megyei szakmai közművelődési és könyvtári fórumoknak is helyszíne voltunk több alkalommal. A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár digitalizálás témakörében szakmai napját intézményünkben tartotta.

Erőforrásaink 2022-ben

Intézményünk 2022-ben működésének egyik legnehezebb évét élte meg. Az energiaválság nyomán életbe lépő korlátozások a művelődési központ és könyvtár mindennapjait is felülírták. Intézményünk az év utolsó hónapjaiban (november-december) csak korlátozó intézkedések mellett működhetett. A korlátozások jelentősen megnehezítették a rendezvények lebonyolítását. A probléma megoldása érdekében egyrészt igyekeztünk növelni kültéri programjaink számát (pl. rendszeresített jelleggel szerveztünk diszkókat a városi jégpályán), másrészt beltéri programjaink egy részét társintézményekbe helyeztük át (pl. Feledy Gyula Zoltán Monokrómok című kiállítását a Bocskai István Múzeumba, az intézményünkben működő csoportokat a város oktatási intézményeibe).

Tevékenységünket más módon is igyekeztünk kiterjeszteni az intézmény falain kívülre. Például Halloween alkalmával immár másodikkal díszítettük fel a Művelődési Központ bejáratával szembeni parkot. Mikulás nap alkalmából pedig eddig nem látott élményparkká alakítottuk a gyógyfürdő főbejáratával szembeni teret. Húsvét alkalmából a város civiljeinek közreműködésével szintén szabadtéri díszparkot építettünk ki a Halasi Fekete Péter téren, gyereknap alkalmából pedig idén is szabadtéri játékokkal kedveskedtünk a családoknak.

A könyvtár dolgozói az Országos Könyvtári Napok keretében szervezték meg a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kitelepült kézműves foglalkozását. A programok megszervezése mellett természetesen egész évben végezték a könyvtári állomány rendezésével összefüggő feladatokat (beszerzés, selejtezés).

Pénzügyi erőforrásaink növelése érdekében 2022-ben is nyújtottunk be pályázati kérelmet. Még 2021-ben sikerrel pályáztunk az EMMI által életre hívott Térzene Programra, melynek megvalósítási időszaka 2022-ben ért véget. Sikerrel pályáztunk továbbá a Hungarikum Pályázat kiírására is. Ez utóbbi eredményeként 3.000.000 Ft-al sikerült tehermentesítenünk az intézményi költségvetés kiadási oldalát.

2022-ben tovább bővítettük a rendezvényeinket támogató szponzorok körét. Intézményünk 10.000.000 Ft-ot meghaladó összegben nyert el szponzori támogatást.

A Déryné Program jóvoltából egész évben több ingyenes előadás lehívására nyílt lehetőségünk.

A közművelődési feladatellátás létesítményi, tárgyi feltételei

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár tárgyi és technikai fejlesztését folyamatos feladatunknak tekintjük, amely a minőségi, tartalmi munka elengedhetetlen feltétele. Tárgyi feltételeink a rendezvények lebonyolításához és a foglalkozások megtartásához adottak.

Tárgyi eszközeinket ennek megfelelően 2022-ben is bővítettük a napi szakmai munkát, karbantartást elősegítő eszközökkel (számítógép, leolvasó, nyomtató, diavetítő, dekorációs elemek, apróbb javításokhoz szükséges szerszámok, hőszigetizáló).

A jogszabály által előírt összeget fordítottuk könyv- és folyóirat beszerzésre.

Az intézmény személyi feltételei

A művelődési központ és könyvtár személyi összetételében a legnagyobb változást a hiányzó szakmai és technikai álláshelyek betöltése jelentette. Hosszú évek után betöltöttük a könyvtárvezetői álláshelyet, továbbá 1 fő teljes állású és 1 fő félállású művelődésszervezővel bővítettük állományunkat.

Az EMMI által meghirdetett, 20 %-os ágazati bérfejlesztésre fordítható pályázati felhívásra sikeres pályázati kérelmet nyújtottunk be, ezáltal az intézmény összes dolgozója béremelésben részesülhetett.

Az intézmény állandó dolgozóinak munkáját – különösen a frekvenciát nyári szezonban – idén is diákok segítették.

Pénzügyi-gazdasági erőforrásaink

Az Államháztartási törvény rendelkezése alapján intézményünk gazdálkodási jogkörét tekintve gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szervként működik 2015 júliusától. A pénzügyi feladatokat az önkormányzat által alapított Hajdúszoboszlói Gazdasági Szolgáltató Intézmény (HGSZI) végzi, a munkakapcsolatot Együttműködési Megállapodás rögzíti.

Nagy biztonságot jelent pénzügyi feladatainak ellátásában, hogy 2020 tavaszától intézményünk lehetőséget kapott 4 órában egy gazdaságvezető helyettes alkalmazására. Munkavégzésének helye az intézményünkben van, ami biztosítja a gazdálkodással kapcsolatos sokrétű feladat napi zökkenőmentes ellátását.

Működésünk pénzügyi feltételeit a fenntartó önkormányzat biztosítja, mely kiegészül az intézmény saját bevételeivel és esetlegesen pályázati támogatással.

A feladat ellátását szolgáló vagyon tulajdonjogát, a vagyon feletti rendelkezés jogát Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló rendelete alapján használjuk. A pénzügyi jogszabályban előírt tevékenységet meghatározó szabályzatokkal az intézmény rendelkezik, melyek aktualizálása folyamatos.

A pénzügyi beszámoló alátámasztja, hogy intézményünk a betervezett feladatait teljesítette, gazdálkodásunk tervszerű volt.

Költségvetésünk bevételi forrásai:

- fenntartói támogatás,
- saját szolgáltatásaink bevétele,

- pályázati támogatások
- szponzori támogatások

Bevételek és kiadások alakulása 2022-ban

Bevételek

Saját bevétel

Az intézmény saját bevételének eredeti előirányzata 40.191 e Ft volt, módosított előirányzata 37.349 e Ft, míg a teljesítés 37.349 e Ft. A módosítás csökkenése a 2022.évi jegybevétel elmaradása miatt történt.

Költségvetési támogatás

Az eredeti előirányzat 299.764 e Ft, a módosított előirányzata 311.847 e Ft volt a 2022. évben.

A támogatás növekedése felújítások, karbantartási tevékenységek támogatása, energia többletigény támogatása.

Költségvetési maradvány

A 2021. évi költségvetési maradvány 30.959 e Ft volt. A maradványból 14.012 e Ft elvonásra került, amely a béren kívüli juttatások, közlekedési költségtérítés és közüzemi díjak maradványa. Az elvonás feletti részből 16.947 e Ft kötelezettséggel terhelt maradvány. A költségvetési maradvány teljes összegben felhasználásra került, amellyel a fenntartó felé elszámoltunk.

Átvett pénz

Működési célra átvett pénzeszközök összege **25.586 e Ft**, támogatók Hajdú-Bihar megyei Kormányhivatal, Emberi Erőforrások Minisztériuma és külső vállalkozók és magánszemélyek.

Kiadások

Személyi juttatások

A személyi juttatások eredeti előirányzata 88.765 e Ft, a módosított előirányzat 95.913 e Ft, míg teljesítése 92.067 e Ft volt. Személyi juttatásokat legnagyobb részben a Kulturális ágazatban dolgozók 20%-os béremelése növelte meg, míg csökkentő tényező volt a minimálbér kiegészítésének visszautalása.

Munkaadókat terhelő járulékok

A munkaadókat terhelő járulékok eredeti előirányzata 13.016 e Ft, a módosított előirányzata 14.402 e Ft - igazodva a személyi juttatok változásához - a teljesítése 13.044 e Ft volt.

Dologi kiadások

A dologi kiadások eredeti előirányzata 238.174 e Ft, a módosított előirányzat 269.365 e Ft, a teljesítése 241.118 e Ft volt.

Az előirányzat csökkenésének része a kis értékű tárgyi eszközök kiadásainak átcsoportosítása felhalmozási sorra, továbbá jegybevétel elmaradása miatti kiadás csökkentés.

Az előirányzat növekedésének része volt 2022-ben, a bérleti díj többletbevétele, külső szponzori támogatások, pályázatok, közvetített szolgáltatások emelkedése, energia többletigény támogatása.

Befektetett eszközök

Befektetett eszközök beszerzésére 10.689 e Ft-ot fordítottunk. Melynek jelentős részét könyvbeszerzése fordítottuk az előírásoknak megfelelő mértékben. A könyvbeszerzésen kívül történt informatikai eszköz és egyéb gépek, berendezés vásárlása. (pl: bárszék, diavetítő,)

Felújítás

2022-ban a Szabadtéri színpadra balett szőnyeg vásárlása történt, 1.359 e Ft értékben. A korábbi szőnyeg már nem volt biztonságos.

Intézményünk gazdálkodása 2022-ban megfelelt a jogszabályi, és önkormányzati előírásoknak.

Szakmai feladatainkat meghatározó szempontok

Célunk, hogy a Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár, mint integrált közművelődési intézmény kulturális és közösségformáló szerepet töltsön be

- az általa felvállalt értékrenddel, programkínálatával, szolgáltatásaival,
- legyen meghatározó szellemi központja városunk kulturális életének,
- legyen bázisa a művelődni vágyó öntevékeny közösségeknek, a művészetekre fogékony polgároknak,
- biztosítsa az egész életre kiterjedő tanulás feltételeit,
- járuljon hozzá a tehetséggondozás- és fejlesztés feltételeinek biztosításához,
- minden korosztály találjon a kulturális kínálatunkban olyan programot, amelyre szívesen látogat el, ahol együtt lehet hasonló érdeklődésű társaival,
- értéket, minőséget közvetítsünk látogatóink számára,
- változatos programkínálattal járuljunk hozzá a város turisztikai vonzerejének növeléséhez,
- erősítsük Hajdúszoboszló jó hírnevét a közművelődés országos rendszerében.

Az intézmény szakmai tevékenysége

Szakmai munkánkat 2022-ben is a közművelődésre vonatkozó szaktörvények és rendeletek, Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának a helyi közművelődésről szóló rendeletében meghatározott feladatok, az Alapító Okiratunk, stratégiánkban megfogalmazott általános célok, a látogatói igények és az intézményi sajátosságok határozták meg.

A 2022-es évre megfogalmazott rendezvénytervünket az év végén életbe léptetett korlátozások befolyásolták, mivel november és december hónapban az intézmény nyitvatartásának korlátozására kényszerült.

Szakköri foglalkozásaink, kiállításaink azonban nem maradtak el, mindössze átcsoportosításra kerültek. Szabadtéri rendezvényeink pedig az előző években megszokott keretek között valósultak meg.

2022-ben első nagyobb szabású rendezvényünk a márciustól áprilisig tartó Tavaszi Művészeti Napok volt, melynek keretében számos felnőtt, illetve gyerekszínházi előadásra került sor az egyéb művészetet népszerűsítő programok mellett. Sok év után ismét bevezettük a színház bérleti konstrukciót, mely különösen a gyermekszínházi előadások vonatkozásában rendkívül sikeresnek bizonyult.

Első szabadtéri programunk a Húsvét alkalmából megrendezett Húsvéti Tojáspark volt, melynek kialakításába számos társintézményt, civil szervezetet, és mindenekelőtt városunk egyházait vontuk be. A civileket átfogó kezdeményezés eredményeként jött létre novemberben a Halloween Park, melyet szintén intézményünk koordinált.

Májusban elsőként a Majális, majd egy, a gasztrotéren megrendezett gasztrofesztivál, a hó végén pedig a gyermeknapi programsorozat megszervezésére került sor. Számos neves fellépőt sikerült meghívunk (Bonanza Banzai, László Attila, Keresztes Ildikó, Magashegyi Underground).

Nyári rendezvénysorozatunk, a Szoboszlói Nyár 2022 júliustól vette kezdetét. Két hónapon át folyamatosan zajlottak a programok a Szabadtéri Színpadon és a Szent István Parkban. A Szabadtéri Színpad 2022-ben is számos teltházas koncertnek, előadásnak adott helyet (Király- és Vastag-testvérek, Soltész Rezső, Neoton Família, LGT sztárjai, Csík Zenekar, Szalonna és Bandája, Szoboszlói Dixieland Napok fellépői). Ezen rendezvényeink egy része belépődíjas volt. A Szent István Parkot eközben két hónapon át ismét a civil csoportok vették birtokba. A helyiek mellett a Sárrét, Hortobágy térségéből érkező civil csoportok mutatkoztak be. Ezzel Hajdúszoboszló két hónapra a térség civiljeinek központjává vált. A repertoárt tovább színesítették a rendszeresített térzenei fellépések, vagy az immár harmadik alkalommal a strand főbejárata előtt megrendezett „Mű-terem – mű terem a téren” című interaktív képzőművészeti program.

Hagyományos szabadtéri rendezvényeink mindegyikét az előző években szokásos időpontban rendeztük meg, az előző évekhez képest sok esetben bővített kulturális tartalommal. A három napon át megrendezett Szoboszlói Folkhétvége nemcsak neves fellépőknek adott helyet, de a népművészeti kézműves vásárnak is. Törekedtünk arra, hogy a rendezvény család- és gyerekbarát legyen. Ezt leginkább a két napon át megrendezett népi játszótér biztosította. A Szoboszlói Dixieland Napok fellépőit ismételten teltházas közönség fogadta. A Kösely kupa – Hajdúszoboszlói Lovasfesztivál keretében 2022-ben most is két pályán zajlottak a versenyek, melyeket látványos bemutatók, kulturális programok (táncház, gyermekjátékok) tarkítottak. 2022-ben ezenfelül a Valmar zenekar nagysikerű koncertje egészítette ki a programsorozatot. A szervezésben részt vett a Hajdúszoboszlói Lovassport és Hagyományörző Sportegyesület.

Szeptemberben főszervezői voltunk a minden évben sokak által várt Örömnapiaknak, és a nagy érdeklődés mellett lezajlott Szoboszlói Gasztro- és Bornapoknak, melyet a gasztrofesztiválok sorában novemberben a Márton Napi Libalakoma követett.

Ősztől a Művelődési Központ színháztermében rendszeresítettük a színházi előadásokat, melyek többnyire teltházas érdeklődés mellett valósultak meg.

Decemberben főszervezői voltunk az adventi programoknak, a Szoboszlóra költözik a Mikulás, valamint az Óévbúcsúztató Szilveszteri Csergetés elnevezésű rendezvényeknek.

Intézményünk főszervezőként vett részt nemzeti ünnepeink mindegyikének (Nemzeti Összetartozás Napja, Városnap, Október 23.) lebonyolításában.

A galériában egész évben hónapról hónapra váltották egymást a különböző tematikájú kiállítások.

A 2021-ben bevezetett angol szakkörünk 2022-ben is nagy érdeklődés mellett valósult meg. 2022 második félévében újraindult a szövő szakkörünk.

Könyvtár

Rövid összefoglaló

A Városi Könyvtár a 2021-es évben a járványhelyzettel összefüggő rendelkezések következtében rendkívüli helyzetben volt, hosszabb ideig kényszerült zárvatartásra, ez idő alatt nem volt elérhető a nyilvános könyvtári szolgáltatás a nagyközönség felé, ezt követően pedig „karantén-könyvtár” formájában, csak korlátozottan működött. A könyvtári háttér munkák (beszerzés, feldolgozás, apasztás, adminisztráció stb.) eközben is zajlottak. A 2022-es évben szerencsére már nem befolyásolta jelentősen a vírushelyzet a könyvtár működését, viszont annak következményei hatással voltak/vannak a jelenre is. 2022-ben már a felnőtt és a gyermek részleg is teljes nyitvatartással állt a nagyközönség rendelkezésére és több sikeres programot is szerveztünk az év során. Rendkívüli eseményt viszont sajnos ez az év is tartogatott, ugyanis az energiaárak emelkedése miatt fenntartói határozat alapján módosított nyitvatartásra volt szükség októbertől. Pozitívumnak tekinthető viszont, hogy szeptembertől alkalmazott az intézmény egy könyvtárvezetőt, aki részben ismerte a könyvtárat, mert évekkel ezelőtt feldolgozó könyvtárosként dolgozott nálunk. A 2022-es évben számos programot szerveztünk, főleg az utolsó negyedévben; minden korosztály képviselője találhatott őt érdeklő előadást vagy rendezvényt intézményünkben.

a. Trendek, eredmények, sikerek

Legnagyobb népszerűségnek az Országos Könyvtári Napokhoz kapcsolódóan októberben megrendezett programjaink örvendtek: sikeres volt az állatos online totó, az álhíres foglalkozás, a legtöbben pedig a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár kitelepült kézműves foglalkozását látogatták. Sikeresnek tekinthető az év során az Irodalmi lépegető programsorozatunk, melynek keretében kiscsoportos foglalkozás formájában érdekes témákat járhattunk körbe irodalmi megközelítésből. Ezek mellett, hidegtál készítő versenyt is rendeztünk a résztvevő tagok között és egy decemberi budapesti kirándulással zártuk az évet többek között épülettúrával az ELTE Központi Könyvtárában, illetve az adventi vásár forgatagában is gyűjtöttünk élményeket.

b. tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

- Diavetítő gép beszerzése a gyermekkönyvtárba.
- Reprográfiai szolgáltatások teljes körű biztosítása (fekete-fehér és színes nyomtatás, fénymásolás, szkennelés).
- Könyvtári online kommunikáció egységesítése (konyvtar@szoboszlokultura.hu központi e-mail cím bevezetése).
- Elindult a Hunteka integrált könyvtári rendszer automatizálható funkcióinak tesztelése.
- Qulto eCard applikáció (elektronikus olvasójegy) beüzemelése könyvtárunkban.
- Év végén egy darab új laptop beszerzésével bővítettük munkaállomásainkat.

c. az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

Pozitívumnak tekinthető, hogy több éves kihagyás után alkalmazásba került intézményünkben könyvtárvezetőként szakirányú egyetemi végzettséggel és közel 20 éves munkatapasztalattal rendelkező kolléganő, aki 2004-2008 között már dolgozott itt a könyvtárban, vagyis ismerte az állományt. Egy városi könyvtár működtetéséhez fontos a koordinálást végző személy, akinek van szakmai rálátása a könyvtári dolgokra.

A 2022-es évben jellemző 3,5 fős dolgozói létszám azonban nem tekinthető elégnek a városi könyvtár állományi jellemzői, az ellátandó feladatok mellett, és a lakosságszámhoz igazodva sem. Az IFLA ajánlása alapján (0,4 fő könyvtáros/1000 lakos) és az Országos Széchényi Könyvtár javaslata (1000 lakosonként legalább 0,5 könyvtáros állás) szerint is nagy szükség lenne a dolgozói létszám további növelésére könyvtárunkban. Intézményünkben 2022 novemberétől 3 fő felsőfokú könyvtárosi szakképesítéssel rendelkező munkatárs dolgozik 8 órában és jelenleg félállásban van alkalmazásban egy kolléganő, aki ebben a tanévben kezdte meg felsőfokú tanulmányait alapképzésben informatikus könyvtáros szakon. Az elmúlt hónapok (és a korábbi évek) tapasztalata alapján is a helyi városi könyvtárban min. öt teljes állású, szakképzett munkatárs szükségeltetik. A jövőt illetően a szakképzett dolgozói létszám tekintetében tehát mindenképpen növekedésre van szükség.

Szervezet

A Kovács Máté VMK és Könyvtár integrált közművelődési intézményként működik, önkormányzat által fenntartott költségvetési intézmény. Az 1997. évi CXL. törvény szerint közművelődési és nyilvános könyvtári feladatokat is ellát. Az intézmény szervezeti felépítését az aktuális SZMSZ tartalmazza. A könyvtár szakmai önállóságát megtartva végzi tevékenységét. A munkáltatói jogokat az intézményvezető gyakorolja. Az általa kinevezett könyvtárvezető a könyvtárszakmai feladatok megvalósulásáért felelős.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata a törvényben foglaltaknak megfelelően az intézmény rendelkezésére bocsátotta az év során a nyilvános könyvtári ellátásra, állománygyarapításra fordítható keretösszeget, melyet a könyvtár a gyűjtőköri szabályzatban meghatározott irányelveknek és az olvasói igényeknek megfelelően fordít a gyűjtemény fejlesztésére.

A 2020 novemberétől életbe lépett törvénymódosítás alapján az intézmény dolgozóinak közalkalmazotti státusza megszűnt, azóta is a Munka Törvénykönyve szabályozza az alkalmazottak munkaviszonyát.

Infrastruktúra

A könyvtár és az egész épület fizikai tereinek állapota megfelel a 21. század követelményeinek és kihívásainak. Korszerű tereinknek és az intézményben működő liftnak köszönhetően mozgásukban korlátozott személyek, kerekesszékekkel közlekedők is akadálymentesen látogathatják az intézményünket.

A felnőtt részlegben két asztali számítógép és részegységei biztosítják a könyvtárosok munkavégzését és egy munkaállomás elérhető a folyóiratolvasóban is. A felnőtt könyvtár mellett lévő Internet szobában tizenegy asztali számítógép állt az olvasók rendelkezésére, melyeket térítési díj ellenében használhattak. Ez a terem ebben a funkciójában megszüntetésre került 2022 szeptemberében, attól kezdve 2 darab korszerűsített számítógép áll olvasóink rendelkezésére személyes használatra a felnőtt könyvtárban. (Ezt bővíteni tervezzük a későbbiekben további számítógépek felújításával és használatba helyezésével.) A felnőtt és a gyermek részlegekben is rendelkezésre áll nyomtató és szkennel, illetve a felnőtt könyvtárban fekete-fehér fénymásolásra is van lehetőség. Az igazgatói titkárságon lévő multifunkciós eszközökhöz is kapcsolódnak a könyvtári munkaállomásaink, ezáltal a színes nyomtatás és fénymásolás igényét is ki tudjuk szolgálni térítés ellenében az olvasóink felé, vagyis a reprográfiai szolgáltatások teljeskörűen biztosítottak a használóink részére. A gyermekkönyvtárban három asztali számítógép szolgálja a könyvtárosi munka végzését. Egy laptop és egy projektor vászonnal biztosítja a digitális mobilitást, ezeket az eszközöket a gyermek és a felnőtt célközönség számára is felhasználjuk programjaink során. További egy laptop van könyvtárosi használatban, melyen távoli eléréssel is biztosított a Huntéka integrált könyvtári rendszer használata. Az eszközállományunk bővítése céljából ez év decemberében beszerzésre került további egy laptop, melynek segítségével azokat a könyvtári tevékenységeket is módunkban áll majd elvégezni, melyeket eddig a gépek helyhez kötöttsége miatt nem tudtunk. Tárgyi eszközök terén 2022-ben egy új vezetékes telefonkészülék is beszerzésre került a folyóiratolvasóban.

Az épület egész területén ingyen wifi érhető el. A szolgáltatást minden beiratkozott olvasó, illetve intézménylátogató használhatja. Ez teszi lehetővé, hogy az olvasóteremben saját laptopon, tableten vagy telefonon is tájékozódhatnak az olvasók érdeklődési területüknek megfelelően.

A 2020-as évben kezdődött el a gépi kölcsönzésre való átállás, azóta ez bevezetésre került könyvtárunkban, ezzel a teljes gyűjteményfejlesztés az elektronikus térben történik és azóta az olvasói nyilvántartás is átkerült a digitális térbe, az aláírt beiratkozási nyilatkozatokat és az olvasójegyet tároljuk jelenleg papíralapon.

Az intézmény honlapja a www.szoboszlokultura.hu címen érhető el, innen böngészhető a könyvtári állományunk online katalógusban és megtekinthető az aktuális Könyvtárhasználati szabályzatunk is. A weboldal könyvtári része fejlesztés alatt áll, tervezzük a korszerűsítését és naprakész információkkal való ellátását. A kor követelményeinek megfelelően a közösségi médiában is jelen vagyunk, az intézmény Facebook oldala folyamatosan frissülő információival ad hírt az elkövetkezendő programokról, helyi eseményekről, köztük a könyvtári hírekről is.

Az intézmény rendszergazdai feladatait, a számítógépek karbantartását szerződés alapján külső cég végzi, akivel a feladatok ellátásában napi kapcsolatban állunk. A Huntéka Integrált Könyvtári Rendszer üzemeltetői csapatával is hatékony a közreműködésünk.

Gyűjteményi információk

a. Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

A könyvtár gyűjteménye az intézmény első és második emeletén a felnőtt és gyermek részlegekben található, szabadpolcos raktári rendben, 500 négyzetméteres területen. A raktári állományrész az alagsori részben, 36 négyzetméteren található.

A könyvtár helyiségei a folyamatos állománygondozási munkálatok mellett - raktári rendtartása, állománygondozás, selejtezés - megfelelő és esztétikus tereket biztosítanak a gyűjtemény elhelyezése és a könyvtárhasználat számára. Tervezzük a polcbővítést a könyvtári terekben, hogy az állomány átláthatóbbá válhasson, illetve a felnőtt részlegbe egy kabátok elhelyezésére szolgáló fogas és táskatartó polcok beállítását szorgalmazzuk.

A gyűjtemény gyarapítása a nyilvános könyvtári ellátásról szóló jogszabálynak megfelel, a fenntartó biztosítja a kötelező könyvtári beszerzési normatívát, valamint a működéshez szükséges egyéb forrásokat.

A gyűjtemény fejlesztése a Gyűjtőköri Szabályzat alapján történik, összhangban a nyilvános, általános gyűjtőkörű, települési közkönyvtárak feladatellátásával. Az olvasói igényeknek is igyekszünk eleget tenni és aszerint bővíteni mind a felnőtt mind pedig a gyermekkönyvtár állományát.

b. A gyűjtemény feltárása

A gyűjtemény feltárása Huntéka Könyvtári Integrált rendszerben digitálisan történik, a feldolgozó feladatot szakképzett könyvtáros végzi. Az egyszerű és csoportos leltárkönyvek, gyarapodási jegyzékek a leltár modulban találhatóak, itt kerülnek nyilvántartásba vételre a beszerzett dokumentumok a számlák alapján és azok adataival.

A nyilvántartásba vételt követően történik az adatbázis építése, a katalogizálás, amely a dokumentum feltárását és visszakereshetőségét biztosítja.

A feltáráshoz adottak a feltételek. A Huntéka rendszer karbantartása, frissítése, és szakképzett, gyakorlott könyvtáros szakemberek alkalmazása a jövőben is megfelelően feltárt, visszakereshető és használható gyűjteményt biztosíthat a felhasználók számára.

c. Állományvédelem

A könyvtári terek, helyiségek klimatizáltak, a fűtés alapvetően szabályozható, a szellőztetés megoldott.

A kölcsönző helyiségekben elhelyezett kamerarendszer elősegíti az állomány biztonságtechnikai védelmét. (A felnőtt könyvtárban szükséges kialakítani egy tárolóhelyet, ahová lerakhatják az olvasók a kabátokat és a táskákat.)

d. Digitalizálás

A mai világban a digitalizálás kiemelt és fontos feladat elé állítja a könyvtárakat és a könyvtárosokat. Megyénkben a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár irányításával a Hajdú-Bihar megyei Közös Katalógus, a Jadox helytörténeti és helyismereti adatbázis használatával történik főleg ez a munkafolyamat.

2021 januárjában felvettük a kapcsolatot a megyei könyvtár helytörténeti osztályával, akik addig Hajdúszoboszló digitális sajtófigyelését végezték, ezt a feladatot azóta teljes egészében könyvtárunk látja el. Két helyi megjelenésű időszak kiadvány elektronikus feldolgozását végezzük a Jadox adatbázisba: Hajdúszoboszló Városi Lap és a Szókimondó havi megjelenésű periodikák.

Kapacitásunk szerint végzünk helyi kurrens sajtófigyelést, digitalizálunk helyi vonatkozású aprónyomtatványokat, plakátokat, meghívókat és tervezzük digitalizálni a retrospektív helytörténeti, helyismereti anyagainkat is. Ennek a feladatnak az elvégzéséhez is szükség lenne további könyvtáros kolléga alkalmazására.

Szolgáltatások, programok

A 2022-es évben január és szeptember között normál nyitvatartás mellett biztosítottuk a felnőtt és gyermek részlegünk látogathatóságát heti 36 órában. Október 22. és december 31. között módosított nyitvatartás volt érvényben, fenntartói határozat alapján az energiaspórolás érdekében havi 2 szombaton zárva tartottunk és a karácsony körüli időszakban is a megszokotthoz képest kevesebb nap voltunk nyitva. (Fenntartói döntés alapján 2023. január 1. és február 28. között pedig szintén költségcsökkentés miatt „ablakos” könyvtári kiszolgálással vártuk az olvasókat egy földszinti helyiségben az épület hátsó részén a parkoló felől, ahol igénybe vehető a dokumentum kölcsönzés. Ennek előkészítését és technikai kialakítását már múlt év decemberében elvégeztük.)

Kimondhatjuk, hogy sokat erősödött a könyvtárunk és a közoktatási intézmények közötti kapcsolat, jelentősen több csoportos megkeresés érkezett hozzánk könyvtári foglalkozás igénybevételére, mint a korábbi években. Kiemelendő a Pávai Vajna Ferenc Általános Iskolával közösen megvalósított Kincskereső olvasásnépszerűsítő vetélkedő, melyet alsós (téma: Lázár Ervin - A legkisebb boszorkány), illetve felsős korosztály (téma: Lois Lowry - Az emlékek óre) számára rendeztük meg a tavaszi félévben. Eredményesnek tekinthetjük továbbá az óvodai és iskolás csoportok részére tartott könyvtárnépszerűsítő alkalmainkat, számos helybéli csoport ellátogatott ezáltal a könyvtárunkba. Három-négyhetente mesedélutáni foglalkozással is vártuk az érdeklődőket családi programként a gyermekkönyvtárban, volt papírszínház, diavetítés, magyar népmesék DVD-ről, majd kézműves foglalkozás keretében papírfigurák (csiga, teknős, halacska, képeslap stb.) készítése. Hirdettünk téli mesékből és nyári élményekből rajzpályázatot. Az óvodák és általános iskolák mellett járt nálunk több középiskolás csoport is foglalkozáson, például a helyi középiskolai kollégiumból az internetes tájékozódás témájában és az álhírek beazonosíthatóságában tájékoztak. (Ez utóbbi foglalkozást nyugdíjasklubok is látogatták könyvtárunkban.) Középiskolásoknak hirdettük októberben a Szép Ernő Regionális Vers és Prózamondó versenyt is, ahol Wiegmann Alfréd budapesti rendező, előadó és Papp András helyi író zsűrizése mellett hallgathattuk a diákok szavalását. Az alsó tagozatos gyerekek körében nagy népszerűségnek örvendett szeptember végén a Népmese Napja alkalmából tartott mesefoglalkozás Szilágyiné Szabó Judit mesemondó tolmácsolásában és a Dániel András író-olvasó találkozón, majd a Bosnyák Viktória-Dudás Győző író-olvasó-rajzoló találkozókon is több száz gyermek művelődhetett nálunk. A Petőfi évhez is kapcsolódott intézményünk programokkal (pl. szabadulószoja), illetve versolvasó maratont szerveztünk a könyvtárban márciusban Nemes-Nagy Ágnes tiszteletére születésének 100. évfordulója alkalmából. Olvasási kompetenciafejlesztés céljából tavasszal Vadadi Adrienn, Szurovetz Kitti, nyár elején Szvoren Edina, majd júniusban Csapody Kinga író-olvasó találkozót is szerveztünk, illetve októberben Nagy István a helyi Bocskai Múzeum főmuzeológusa is tartott fürdőtörténeti előadást nálunk. Részt vehettek az érdeklődő olvasóink ősszel könyves gymstick foglalkozáson Herczeg Bea aerobik sportedző és gymstick instruktorkal.

vezetésével. Tartottunk könyvbörzét és díjaztuk a könyvtárunk legjeit is (pl. legfiatalabb-, legidősebb-, legtöbbet kölcsönző olvasók stb.).

Megemlékeztünk jelentős, nagy évfordulókról, ünnepnapokról, írók, költők születésnapjáról, illetve aktuális könyvajánlókkal vártuk olvasóinkat. Az online térben a Szókimondó újsághoz kapcsolódóan kvízzjátékot indítottunk, mely egyre népszerűbb lett az érdeklődők körében. November 11-én intézményünk névadójára, Kovács Mátéra emlékeztünk az épület előtti koszorúzás alkalmából, ahol Sándor Judit könyvtárvezető mellett Dr. Kovács Béla Lóránt a debreceni Méliusz Juhász Péter Könyvtár igazgatója mondott beszédet.

Minőségirányítás

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár közművelődési tevékenységéért már két alkalommal megkapta a Minősített Közművelődési Intézmény címet.

Könyvtárunkban is évek óta kidolgozás alatt áll a minőségirányítás folyamata, viszont a nem megfelelő dolgozói létszám problémáját ennek tekintetében is fontos rendezni, hogy érdemi előrelépés születhessen! A minőségbiztosítási irányok előkészítésében segítséget nyújt a Méliusz Juhász Péter Könyvtár is, mely a témához köthető szakmai napokkal, szakértői előadásokkal vállalta magára a folyamat lemodellezését. Egyik kollégánk elvégezte a Minőségirányítás a könyvtárban tanfolyamot, ami szintén segítheti a helyi előkészületeket és megvalósítást.

A könyvtári minőségirányítási szempontok: teljes elkötelezettség, partnerközpontúság, a vezetőség felelőssége, folyamatos képzés, továbbképzés, stratégiai tervezés, folyamatközpontúság, értékelés, önértékelés, elismerés, dokumentálás, adatgyűjtés, motiváció.

A fenti szempontrendszer figyelembevételével lépésenként kívánjuk bevezetni a minőségbiztosítási rendszert. Ennek egyik kezdőlépéseként tervezzük újra elindítani könyvtárunkban a használói elégedettségmérést.

A megvalósítás lépései:

1. Az önértékelési folyamat kialakítása: résztvevők, feladatok, határidők meghatározása.
2. Az önértékelés lebonyolítása: egyéni értékelés és konszenzusos csoportos értékelés külső vagy belső szakértő segítségével.
3. Értékelési szabályzat (eszközök és források értékeléséről), ösztönzési, motivációs stratégia kialakítása.
4. A munkatársi önértékelés szempontjainak meghatározása.
5. A munkatársak vezetőség részéről történő értékelési rendszerének kidolgozása: a munkatársak önértékelése, vezetői értékelés, az értékelések összevetése, megbeszélése.
6. A munkavégzéshez szükséges megfelelő munkakörülmények biztosítása: a munkahelyek kialakításának általános szabályai alapján.

A könyvtári minőségfejlesztés alapvetően munkánk részét képezi már jelenleg is a gyakorlatban, illetve a jövőben is kiemelt helyet foglal el stratégiai céljaink között. Ennek megalapozásaként elsődleges célunk a szakvégtzettségű munkatársi létszám növelése és a könyvtári gyűjtemény rendbetétele. A leltározással, apasztással, törléssel kapcsolatos feladatokat szükséges elvégezni, valamint rendezni az adatbázis szerint fellelhető, de a szabadpolcokon és raktárban nem található dokumentumok sorsát, továbbá a gépi rendszerbe még nem rögzített dokumentumok feldolgozásának pótlását.

Tudományos kutatás és kiadványok

Könyvtárunk tudományos kutatást nem végez, saját kiadványunk jelenleg nincs. Témafigyelést és szakirodalmi kutatást a gyűjtemény mélységének függvényében végzünk, kielégítve a helyi igényeket.

Olvasói igény és kérés esetén az Országos Dokumentumellátási Rendszerbe (ODR) bekapcsolódva, a könyvtárközi szolgáltatás keretén belül elsődlegesen a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárából, mint országos gyűjtőkörű második nemzeti könyvtárból, illetve a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtárból kérünk dokumentumokat a felhasználók számára. Ha a felhasználói igény úgy hozza, az ODR rendszeren keresztül az ország minden nagyobb könyvtára az olvasóink rendelkezésére áll.

Partnerségi együttműködések

Könyvtárunk a partneri kapcsolatait általában szerződésekben szabályozza. Kiemelt partnereink a városban működő nevelési-oktatási intézmények. A közoktatási együttműködés céljai között említhető az integrált kulturális és szabadidős tevékenységek lehetőségének megteremtése, az óvodai és iskolai nevelésben meghatározott oktatási, képzési célokkal összehangolt könyvtárhasználat és az információkeresés fejlesztése.

Több éves hagyomány alapján - a covid miatti kényszerszünet után - 2022 tavaszán újra megszervezésre került általános iskolások részére a Kincskereső vetélkedő és ahogy a Szolgáltatások részénél már kifejtettük, megvalósult számos könyvtár- és olvasásnépszerűsítő foglalkozás intézményünkben a helyi óvodák csoportjaival, továbbá a helyi általános iskolák diákjaival, illetve a Hőgyes Endre Gimnázium és a Szép Ernő Középiskolai Kollégium tanulóival.

Jó kapcsolatot ápolunk a helyi Polgári Olvasókörrrel, nyugdíjasklubokkal, illetve különböző alkotói csoportokkal is. Vetélkedőkön, előadásokon és szinte minden típusú programunkon nagy érdeklődéssel vesznek részt.

Közgyűjteményi területen is igyekeztünk a regionális és helyi intézményekkel együttműködni. Közös programot szerveztünk októberben a helyi Bocskai Múzeummal, a Hajdú-Bihar Megyei Levéltárral és kiemelten jó a kapcsolatunk a Méliusz Juhász Péter Könyvtárral.

A külsős rendszergazdánkkal és a Huntéka Integrált Könyvtári Rendszer üzemeltetői csapatával is igen hatékonyan tudunk együtt dolgozni. Technikai problémákat, felvetett kéréseinket általában gyorsan és szakszerűen elvégzik.

Az intézményi együttműködések és a partnerségi sikereket szeretnénk továbbvinni a következő évre is, aktív szakmai kapcsolatainkat pedig bővíteni.

Szakmai együttműködés a megyei könyvtárral

Könyvtárunk 2022-ben is számíthatott a megyei könyvtár szakmai iránymutatásaira és segítségére. A Méliusz Módszertani Központ munkatársaival szoros szakmai kapcsolatban állunk, több kollégával a személyes ismeretség is segíti a közös munkát. Gyors és hatékony szakmai segítségnyújtás jellemzi őket.

Jelenleg is zajlik az állományunk múltbeli, de a jelenre is kiható hiányosságainak feltárása, rendezése. Előkészületben van egy teljeskörű állományellenőrzés és leltár, melyhez szintén a

Méliusz Módszertani Központ munkatársainak szakmai állásfoglalását és útmutatását vesszük alapul.

PR/marketing/kommunikáció eredményei

Intézményünk jelen van az online közösségi médiában, mely felületeken a könyvtári hírek is megjelentek az év során. Offline módon pedig majáliskor és a nyár folyamán például a Kösely Kupa rendezvényen végeztünk nagyobb volumenű könyvtárnépszerűsítést, gyermekprogramokkal és könyvek árusításával vártuk az érdeklődőket. Ősszel elindult az intézmény kulturális havi folyóiratának a Szókimondónak az online totója, melyre egyre többen küldenek be helyes válaszokat. A Szókimondó nyomtatott lapszámában ez év októbertől minden hónapban jelent meg a városi könyvtárhoz köthető cikk. Az Országos Könyvtári Napok alkalmából szabadtéri kitelepüléssel, kézműves foglalkozásokkal, Mesterségek utcájával és könyvbörzével vártuk látogatóinkat könyvtár-népszerűsítő programokkal.

Jó kapcsolatot ápolunk a Hajdúszoboszló városi lap szerkesztőségével és a Városi Televízió munkatársaival, az év során számos programunkról és jelentősebb eseményeinkről tájékoztatták a nagyközönséget cikkek és riportok formájában.

Intézményünk szakmai tevékenységével 2022-ben megvalósította a kitűzött célokat, feladatokat.

Intézményünk gazdálkodása megfelel a jogszabályi, önkormányzati előírásoknak.

Hajdúszoboszló, 2022.03.06.

Dr. Sós Csaba
igazgató

